

Leesvaardigheid is een van belangrijkste voorwaarden voor schools succes en om als burger te kunnen functioneren in onze kennismaatschappij. Dat is herhaaldelijk uit internationaal onderzoek gebleken. Maar als leerkracht zit je met tal van vragen: hoe kan je je leerlingen leesvaardiger maken? Hoe differentieer je tussen de sterke en zwakke lezers? Aan welke eisen moeten betekenisvolle leestaken voldoen? Welke leesmaterialen kan je gebruiken en op welke manier? Hoe zet je een vruchtbare interactie op rond een tekst? En hoe zorg je ervoor dat de leerlingen er nog leesplezier aan beleven ook? Dat vroegen we aan een gast-redactie van specialisten terzake die vanuit verschillende invalshoeken sterk bezig zijn met het reflecteren over en vormgeven aan goed taal- (en dus ook lees-)onderwijs voor elk type leerling: Werner Schrauwen, Marc Stevens en Jo van den Hauwe van Nascholing Brussel en EHSAL (lerarenopleiding) enerzijds en Kris Van den Branden en Koen Van Gorp van het Steunpunt NT2 anderzijds. De VONK-redactie dankt de auteurs langs deze weg voor hun boeiende mix van theoretische en praktische bijdragen die de lezer ongetwijfeld zullen inspireren tot het opzetten van leerrijke, functionele en plezierige leeslessen.

WERNER SCHRAUWEN, MARC STEVENS & JO VAN DEN HAUWE: *Over taalleren en leesonderwijs*

Om het over goed, krachtig en werkzaam leesonderwijs te kunnen hebben, moeten we eerst een boom opzetten over (taal)leren, aldus Werner Schrauwen, Marc Stevens & Jo van den Hauwe. De vragen waarmee ze dit themanummer openen, luiden daarom als volgt: wat is goed (taal)onderwijs eigenlijk en aan welke voorwaarden moet het voldoen? Hoe leren we leerlingen om op eigen benen te staan en om op een behoorlijke manier in onze maatschappij te kunnen overleven? De auteurs confronteren ons met enkele manieren waarop kinderen en jongeren kunnen leren en geven daarbij ook aan welke aanpakken wellicht beter werken dan andere. Reflecties op goed taal- en leesonderwijs dus, of de ontdekking van het Grote Wereldwoud.

KRIS VAN DEN BRANDEN: *Leesonderwijs in Vlaanderen: van hoera! naar aha!*

Wat kan wetenschappelijk onderzoek ons leren over de stand van zaken van het leesonderwijs in Vlaanderen? Kris Van den Branden maakt de balans op en gaat achtereenvolgens in op de volgende vragen: hoe is gesteld met de leesvaardigheid van Vlaamse leerlingen? Wat zegt onderzoek ons over het bevorderen van leesvaardigheid in de kleuterschool en over het aanvankelijk leesonderwijs in het eerste leerjaar? En wat met het bevorderen van leesvaardigheid in het lager en secundair onderwijs? Naast een schets van de gangbare lespraktijk besteedt hij uitvoerig aandacht aan de kenmerken van een efficiëntere leesdidactiek: doelgericht, functioneel, strategisch en interactief. Een doordachte selectie van teksten en taken, in samenspel met de interactie over de leestaak, spelen daarbij een cruciale rol.

WERNER SCHRAUWEN, MARC STEVENS & JO VAN DEN HAUWE: *Leesonderwijs optimaliseren: van park naar woud*

De auteurs van het openingsartikel – Marc Stevens, Werner Schrauwen & Jo van den Hauwe – pakken de woudmetafoor weer op en stellen in deze bijdrage een aantal manieren voor om aan zinnig, leuk en leerzaam leesonderwijs te werken. Hoewel de voorbeelden afkomstig zijn uit het basisonderwijs, zijn de voorgestelde werkvormen ook bruikbaar in het secundair onderwijs. Aan de hand van de tekst *Dik* voor het derde leerjaar illustreren de auteurs een aanpak waarbij groepjes leerlingen een taak uitvoeren met twee versies van eenzelfde tekst. Daarna presenteren ze beknopt enkele andere mogelijkheden om in het leesonderwijs heel wat leerkansen te creëren: coöperatief lezen, tutorlezen, zoekend en kiezend lezen, en realistisch lezen. Leerlingen meenemen naar een echt maar geselecteerd stukje woud dus, dat is de boodschap.

KOEN VAN GORP: *Lezen, dat doe je niet alleen! Differentiatie in een taakgerichte leesaanpak*

In de laatste thematische bijdrage staat taakgericht leesonderwijs centraal. Aan de hand van *Sherlock Speurder* demonstreert Koen Van Gorp de kenmerken van een taakgerichte aanpak. Vervolgens gaat hij in op de vraag wat een leestaak complex én moeilijk maakt, twee verschillende begrippen. Om ervoor te zorgen dat zowel de zwakkere als de sterkere lezers tot tekstbegrip komen, stelt hij enkele differentiatiemaatregelen voor die de leestaak toegankelijker kunnen maken. Tot slot bespreekt hij stapsgewijs mogelijke interventies van de leraar om leerlinggericht te differentiëren tijdens het uitvoeren van de taak. Dat leesondersteunend gedrag wordt geconcretiseerd via realistische leraar-leerlinginteracties die weliswaar overwegend uit het basisonderwijs komen, maar makkelijk te vertalen zijn naar het secundair onderwijs.

INGEBOEKT

- M. Colpin e.a. (red.): *Leesrijk school- en klasklimaat. Een schat aan le(e)sideeën voor het basisonderwijs*. Antwerpen/Apeldoorn: Garant, 2002. [recensent: Anne Boeken]
- R. Anthone & S. Moors: *Van boeken ga je denken. Filosoferen met kinderen aan de hand van jeugdliteratuur*. Leuven: Acco, 2002 [recensent: Anne Boeken]

INTERKL@S

JAN T'SAS

WERKHUIS

- J.G. Schaap: *Pedagogiek van zingeving. Kennisbasis van interactief leren*. Leuven/Apeldoorn: Garant, 2001. [recensent: Rita Rymenans]
- J.G. Schaap: *Zin in het studiehuis? Interactief leren in de les*. Leuven/Apeldoorn: Garant, 2001. [recensent: Rita Rymenans]
- W. Veugelers & H. Zijlstra (red.): *Leren in het studiehuis*. Leuven/Apeldoorn: Garant, 2001. [recensent: Rita Rymenans]

INGEBLIKT

RITA RYMENANS & VEERLE GEUDENS

Rita Rymenans
hoofredacteur